

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Wolfové a soudců JUDr. Petra Baierla a JUDr. Jitky Malé ve věci

žalobkyně: Raiffeisenbank a. s., IČO 49240901, Hvězdova 1716/2b, Praha 4

proti

žalovaným: 1. Václav Máček s. r. o., IČO 25484851, [ulice a číslo], [obec]

2. [jméno] [příjmení], [datum narození], [ulice a číslo], [PSČ] [obec]

o 1 014 000 Kč s příslušenstvím a odměnou, o odvolání žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. února 2019 č. j. 13 Cm 13/2019-14

takto:

Napadené usnesení se mění tak, že řízení se nezastavuje, a tak, že výrok o náhradě nákladů se vypouští.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením zastavil soud prvního stupně ve vztahu k žalované 2. řízení v předmětné věci a rozhodl, že žalobkyně a druhá žalovaná nemají navzájem právo na náhradu nákladů řízení. Uvedl, že řízení v této věci bylo zahájeno dne 29. 1. 2019. Již před tím bylo u Krajského soudu v Ústí nad Labem zahájeno insolvenční řízení, které se týká majetku druhé žalované a usnesením posledně uvedeného soudu ze dne 15. 8. 2018, č. j. KSUL 85 INS 12559/2018 byl zjištěn úpadek žalované 2. a rozhodnuto o jeho řešení povolením oddlužení. Toto usnesení se stalo pravomocným dne 11. 9. 2018. Právo uplatněné žalobkyní v tomto řízení se týká majetkové podstaty druhé žalované a bylo je tedy nutno uplatnit přihláškou v rámci insolvenčního řízení ve smyslu § 109 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon (dále jen IZ). Proto bylo třeba toto řízení podle § 141a stejného zákona zastavit.

Poučení:

2. Proti tomuto usnesení se včas odvolala žalobkyně a navrhuje jeho změnu tak, že se toto řízení ve vztahu k žalované 2. nezastavuje. Uvedla, že ani v době zahájení insolvenčního řízení a ani v době zjištění úpadku pohledávka uplatněná v tomto řízení ještě neexistovala. Šlo původně o blankosměnku, která byla vyplněna žalobkyní dne 19. 12. 2018. Protože z nevyplnění blankosměnky nelze žádná práva uplatnit, neexistovalo žádné právo, které by mohlo být přihlášeno v daném insolvenčním řízení.

3. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které mu předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), aniž k projednání nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.).

4. Vyšel při tom ze skutečností, ze kterých vycházel již soud prvního stupně, jež ostatně nejsou nijak sporné.

5. Z obsahu spisu zjistil, že žaloba v této věci neuvádí nic o tom, jakým postupem směnka, ze které jsou nároky v tomto řízení uplatněny, vznikla. Předžalobní upomínky odeslané jak žalovanému 1. tak také žalované 2. shodně datované dnem 19. 12. 2018 uvádějí, že pro neplnění závazků z úvěru v upomínce uvedeného řádně a včas byla vyplněna blankosměnka, která byla vydána k jeho zajištění, to na částku 1 014 000 Kč s se splatností 19. 12. 2018.

6. Tím považuje odvolací soud za osvědčené odvolací tvrzení žalobkyně, že sporná směnky byla vydána jako nevyplněná a že doplněna byla až koncem prosince 2018.

7. Není pochybností o tom, že podle § 109 odst. 1 písm. a) IZ je se zahájením insolvenčního řízení spojen ten účinek, že pohledávky a jiná práva týkající se podstaty nemohou být uplatněna žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou. Z toho vyplývá, že tento zákaz se uplatní za dvou předpokladů, které musí být splněny současně. Předně musí jít o pohledávku týkající se majetkové podstaty subjektu, vůči němuž bylo insolvenční řízení zahájeno a dále musí jít o pohledávku, kterou je možné v insolvenčním řízení uplatnit přihláškou. Z druhého z uvedených hledisek je tedy nutné odlišovat „předinsolvenční“ pohledávky a pohledávky za podstatou a pohledávky jiné (viz též Hášová, j., Moravec, T. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 3. vydání. Praha: C.H.Beck 2018, s. 395 a 396).

8. Přihlášky lze uplatnit podle § 110 IZ od zahájení insolvenčního řízení do rozhodnutí o úpadku. Zde ještě nejde o lhůtu propadnou. Je-li rozhodnuto o úpadku a je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, je nutno přihlásit pohledávky do 30 dnů podle § 136 odst. 3 IZ. Lze přihlásit i pohledávky nesplatné, jak plyne z § 173 odst. 3 IZ. Zde však již se jedná o lhůtu propadnou, jak stanoví § 173 odst. 1 IZ.

9. Zcela je nutno souhlasit s názorem, že tak zvané blankosměnky jsou pouze obecnými listinami a nikoliv cennými papíry. Proto z nich nelze žádná práva uplatnit. Proto z listiny, která ještě není vyplněna a která proto ani nemůže mít povahu směnky, tedy povahu dokonalého cenného papíru, neplyne ani žádná pohledávka, kterou by bylo možné přihlásit v insolvenčním řízení. Nejde ani o pohledávku zatím nesplatnou. Jde o pohledávku neexistentní. Při tom je nutno uvážit, že blankosměnky mohou být vyplněny, ale vyplněny být nemusí. Majitel blankosměnky k tomu není nijak povinen. Ostatně nejčastější případ blankosměnky v obchodní praxi, to znamená zajišťovací blankosměnky, zpravidla ani vyplněny nikdy nejsou, když dlužníci přece jen větší část svých závazků splní a podmínky pro vyplnění blankosměnek proto vůbec nenastanou.

10. Je ovšem nutno vzít v úvahu i skutečnost, že z dikce čl. I. § 10 zákona směnečného a šekového, nakolik hovoří o směnkách při vydání neúplných, vyplývá, že dojde-li přece k vyplnění směnky a má-li po tomto vyplnění jednotlivá listina náležitosti směnky vlastní anebo směnky cizí, je nutno na takovou listinu hledět tak, jako by byla vydána jako směnka v úplné podobě již od počátku. Tedy vyplnění blankosměnky má zpětné účinky (ex tunc). Proto i na spornou směnku je nutno v důsledku jejího vyplnění pohlížet tak, jako by již při vystavení byla úplnou smenkou. To však nic nemění na okolnosti, že až do té doby, než k přeměně neúplné směnky na směnku dokonalou reálně dojde, nelze z konkrétní listiny žádná práva uplatnit.

11. Tedy ani skutečnost, že vyplnění směnky má zpětné účinky, nemůže nic změnit na tom, že v době k tomu v insolvenčním řízení vedeném vůči druhé žalované určené, nemohla žalobkyně žádnou pohledávku z předmětné směnky, tehdy ještě z blankosměnky, v insolvenčním řízení přihlásit. Nemohl být tedy splněn druhý z předpokladů, aby se uplatnil zákaz vyplývající z § 109 odst. 1 písm. c) IZ, respektive po rozhodnutí o úpadku obdobný zákaz plynoucí z § 140c IZ. Žádná pohledávka ze sporné směnky v době k tomu určené nemohla být žalobkyni v předmětném insolvenčním řízení přihlášena. Proto také nehrozí nebezpečí, jemuž se snaží posledně uvedená ustanovení insolvenčního zákona čelit, to znamená, že by byla stejná pohledávka řešena jak v insolvenčním řízení tak také v paralelním nalézacím řízení. Naopak napadené usnesení odnímá žalobkyni vůbec možnost její ústavním pořádkem zajištěné právo v soudním řízení své právo uplatnit. V insolvenčním řízení tak učinit nemohla a cesta nalézacího řízení se jí napadeným usnesením odírá.

12. Závěr soudu prvního stupně, že toto řízení je nutno podle § 141a IZ zastavit proto není správný.

13. Proto odvolací soud napadené usnesení soudu prvního stupně změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. při současném použití § 167 odst. 2 a § 211 o. s. ř. tak, že toto řízení se nezastavuje.

14. O náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení rozhodne soud prvního stupně při skončení řízení.

Proti tomuto rozhodnutí je dovolání přípustné na základě dovolání podaného do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Městského soudu v Praze, jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Praha 5. prosince 2019

JUDr. Ivana Wolfová
předsedkyně senátu